

hogy könyvünkben teljesen hű hasonmásokat nyújtunk, reprodukcióink az egységes nyomdatechnika következtében csak megközelítik az eredetit.“ A kiadó önvédelme semmiképen sem fogadható el. A modern reprodukáló technikának megvan az eszköze az emlékek tökéletes visszaadására, — igaz, nagy anyagi áldozatokat kíván — de a tökéletes visszaadás helyett a Hungária-nyomda a könnyebbet választotta, a nyomáshoz újra rajzoltatta a kártyalapokat. Nem kell tovább magyaráznunk, hogy az így megvalósított illusztrációk bármilyen szépek is a szemnek, a historikus számára csaknem annyira használhatatlanok, mintha egy Dürer-monográfiában a művész metszeteit egy modern fametsző dúcai nyomán sokszorosítanák.

Végül, még a Magyar Bibliofil Társaság elnökségéhez lenne egy tiszteletteljes javaslatunk. „Az év legszebb könyve“ kitüntetése a magyar nyomdászat évenként visszatérő eseménye. Az évvégi kitüntetés szemelláthatóan tökéletesebb nyomtatványok készítésére ösztönöz évről-évre. Érzésünk szerint, a nyomdászmesterség nemes versenyt csak fokozni lehetne, kiadvállalataink és nyomdáink tudatosabban törekedhetnének szép könyvek előállítására, ha a kitüntetés ösztönzésén túl is segítségükre volna a Bibliofil Társaság. A segítség alatt a nyilvános kritika formájára gondolunk. A kiadvállalatoknak és a nyomdáknak a belső önkritika mellett szükségük volna az ország legelső könyvművészeti szakembereinek, a Magyar Bibliofil Társaság elnökségének kritikai hozzászólására. Kritikára persze nemcsak a kitüntetett „legszebb könyvek“-nek van szükségük, hanem mindazoknak a kiadványoknak, amelyek bármely formában is bele tartoznak a szép könyvek versenyébe. A nyilvános kritikának igen könnyen meg lehetne találni a módozatát. A legértékesebb kritika az lenne, ha az elnökség, a tárgyalásokon kialakult véleményének tolmácsolására megbízná egyik tagját és e tag — nevezzük előadónak, vagy bárhogy — kritikai fogalmazványát, mint a Társaság döntését nyomtatásban is nyilvánosságra hozná.

TOLNAI GÁBOR.

Felvidéki és Kárpátaljai könyvgyűjtés. A Magyar Nemzeti Múzeum Széchényi Könyvtára a trianoni békekötés óta állandóan gyűjtötte a volt Csehszlovákia területén megjelent hungaricumokat. A gyűjtemény mégis nagyon hiányos maradt.

Ezért a Könyvtár, a Felvidék visszacsatolása után, azonnal kérésrel fordult a rádió és hírlapok útján a visszacsatolt nyomdák tulajdonosaihoz, a nagyközönséghez, az ottani kiadókhöz, egyesületekhez, katonai, egyházi és közigazgatási hatóságokhoz, hogy az elmúlt húsz esztendő irodalmi termékeit ajándékozzák a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtárának.

Az eredmény nem volt kielégítő, pedig a kérést többször megismételte.

Ezért a Könyvtár igazgatósága 1939 október havában tisztviselőket bízott meg, hogy utazzák be a visszacsatolt Felvidéket és Kárpát-alját és gyűjtsék be a történetírás számára fontos irodalmat.

VARGA SÁNDOR Kassán, Komáromban, Dunaszerdahelyen, Érsekújvárott, Párkányon, Léván, Ipolyságon, Losoncon, Rimaszombatban, Rozsnyón és Füleken; HARSÁNYI ANDRÁS Ungvárott, Munkácson, Perecsényett, Turjaremetén, Nagybereznán, Beregszászot, Tiszaújlakon, Nagyszőlősen, Huszton és Rahón járt. E helyeken felkeresték a nyomdákat kivétel nélkül, eljártak az egyes szerkesztők, főszerkesztők, rendőrkapitányságok és egyházi hatóságoknál.

Gyűjtés közben a Könyvtár tudomására jutott, hogy a polgári és középiskolák tanári könyvtárai tartalmazzák a legértékesebb könyvtári anyagot. Ezért a Könyvtár igazgatósága kérést intézett a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz és kérte, utasítsa a tankerületi főigazgatóságok útján az illetékes polgári és középiskolai igazgatókat, hogy a tanári könyvtárakban a kiselejtezésre szánt hungaricumokat és magyar vonatkozású műveket adják át a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtárának.

A Könyvtár kérése az illetékes tényezők előtt megértésre talált. Három hónap óta állandóan érkeznek kisebb nagyobb csomagok és ládák. A gyűjtött anyag most van feldolgozás alatt, ezért erről beszámolót csak legközelebb adhatok. Most csak annyit jegyzek meg, hogy eddig több mint ezer olyan csehszlovák területen megjelent mű naplótzatott, amely eddig a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtárában hiányzott.

GÁSPÁR MARGIT.

A kötelespéldány-törvény miatt indított kihágási eljárások.
A Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtára, hogy a sikertelen reklamálásokból eredő kötelespéldánykárokat megszüntesse, rendszeres nyomdaellenőrzéseket végez és szükséges esetekben célja elérése érdekében az illetékes hatóságoknál feljelentéseket tesz.

1938-ban a Széchényi Könyvtár tisztviselői közül hatan 114 fővárosi nyomdában végeztek nyomdakönyvvizsgálatot. A nyomdakönyvvizsgálat után sok nyomda teljesen pótolta mulasztását, 67 nyomda ellen azonban kénytelen volt a Könyvtár főigazgatója a m. kir. közalapítványi ügyigazgatóság útján részint kihágás, részint kártérítés miatt pert indítani.

A Széchényi Könyvtár a vidéki nyomdák tervszerű ellenőrzésért részint anyagi, részint tisztviselőhiány miatt csak részben oldhatja meg.

Ezt újabban jelentősen előmozdította az a körülmény, hogy a tisztviselők közül nyolcan ügybuzgalomból megvizsgálták azoknak a köz-